

גליון רצ"ה
שנה ז' תשע"ח

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר שיבלט"א

סיפורי חז"ל

מכשפה לא תחיה

כשעלה רב הונא מבבל לארץ ישראל, פגש בכפר אחד אשה מכשפה. הלכה אחריו האשה, שפכה עליו מים ולקחה עפר מתחת רגליו. הפנה רב הונא ראשו אליה ואמר לה, גזור אני עליך שתתבלבל עליך דעתך, ואיני עושה זאת בגלל שאת מציקה לי, אני איני חושש מפניך, אלא כדי שלא תעשי זאת לאחרים ולא תהרגי אותם. וכך היה, דעתה של המכשפה נטרפה עליה. נתקיים הכתוב לא תאונה אליך רעה ונגע לא יקרב באוהליך (ז"ח רות פ"א)

נדבת הר"ר **יצחק יעקב ניילינגר** היו"ר
לרגל נשואי בנו החתן החשוב
ר' אליהו חיים היו"ר עב"ג
ב"ר **פינחס צבי שיינברגר**
בורא עולם בקנין ישרים זה הבנין
וירווי מהם רוב תענוג ונחת, אכ"ר.

פרשת השבוע

עין תחת עין (כ"א - כ"ד)

בשלהי הספד"ק "אוהב ישראל" מהרה"ק מאפטא זיע"א כתוב, שבימי רב שרירא גאון היה עשיר שהיה לו ספר תורה שכתב עורא הסופר בעצמו. אחר פטירת העשיר, התדיינו שני בניו, כל אחד רצה לזכות בספר התורה תמורת ויתור על הרכוש. עשו גורל ומי שזכה בכל הרכוש היה עצוב, ואילו מי שזכה בספר התורה שמח מאוד. והיה שם מומר שחרה לו שספר התורה יקר להם מכל הון, ובלילה התגנב המומר לבית הכנסת בו הוחזק הספר ומחק האות עי"ן של ועבדתם שמות (כ"ג כ"ה) וכתב במקום זה אות אל"ף. וכשמצאו את השגיאה חשבו שזה נעשה בשעת הכתיבה. בעל הספר לא הסכים לתקן את השגיאה מפני שזה כבר לא יהיה ספר שעורא הסופר כתב אותו לבד. מרוב צער חלה. בא אליו אביו בחלום ואמר לו כי המומר הזה עשה את השגיאה, והא ראייה שיחפש בבית הכנסת תחת השולחן, וימצא שם את העין של המומר הלו, שהתקיים בו העונש "עין תחת עין". ואביו הוסיף ואמר לו כי בבית דין של מעלה יצא הפסק שעורא הסופר בעצמו יתקן את הספר וכך היה.

ויחזו את האלקים ויאכלו וישתו (כ"ד - י"א)
איתא בשם הרה"ק ה"חקל יצחק

מספינקא זיע"א: עובדא שמעתי שהרה"ק ר' פנחס מקאריץ זיע"א התאכסן פ"א אצל בעה"ב אחד, והבין שיש לו בן גדול שאינו נימול. ושאל לבעה"ב מדוע לא מלתה אותו? והשיב מפני שמתו אחיו מחמת מילה, כי אחרי המילה לא יכלו לעצור הדם ר"ל. והרע הדבר בעיני הרה"ק הנ"ל ואמר לו שהוא בעצמו ימול אותו, ובעה"ת לא יזוב הדם. ושאלו הבעה"ב אם מבטיחו זאת, ואמר הרה"ק הן, ונתרצה הבעה"ב והכין סעודה, ולקח את בנו על חיקו והרה"ק מל אותו כראוי, אבל הדם הי' שותת ולא יכלו לעצור אותו ר"ל, ונתבהל הרה"ק מאד ולא ידע לשית עצות בנפשו, ומרוב צערו יצא החוצה לראות אם ימצא איש להגיד לו את אשר קרהו, כמאה"ב דאגה בלב איש וגו' וראה שהרה"ק ר' זושא מהאניפולי זיע"א בא, וירץ לקראתו ויספר לו המאורע, ותיכף ומיד חזרו שניהם לבית הבעה"ב, ויצו הרבי ר' זושא לערוך השלחן ולאכול הסעודה, וכן עשו. ובאמצע הסעודה נעצר הדם ונתרפא הנימול. ושאל הרה"ק רבי פינחס את הרה"ק ר"בי זושא מהיכן ידע זאת? והשיב לו הר"ז: מהתורה הקדושה, דכתיב "ויחזו את האלקים" היינו אם רואין שיש מדת הדין חיו, ויאכלו וישתו, ועי"ז נמתקין הדינין וסימנך "סעדני" מלשון סעודה "זאושעה".

זמני השבת

זמני יציאת שבת
ירושלים: 5:59 ת"א: 6:00 ר"ת: 6:38

פרשת משפטים - שקלים

זמני כניסת שבת
ירושלים: 4:45 ת"א: 4:59

ליומא דהילולא של הגה"ק רבי שבתי ב"ר מאיר הכהן

הש"ך זיע"א (א' אדר)

סיפור זה אירע בשנות ת"ח - ת"ס כאשר כנופיות בוגדן חמלניצקי השתוללו ברחבי אוקריינה ופולין, רצחו יהודים ושרדו רכושם. בעיירה פולנית קטנה חיה אז אלמנה שהרוויחה בקושי די מחייתה ומחיית ילדיה, נחמתה היחידה של האלמנה הענייה היה בנה הבכור ר' שבתי כהן. הוא עזב את הבית בעודו צעיר לימים ונסע לנכר כדי ללמוד תורה. בימים ההם עוד לא היו רכבות ודואר מסודר כמו היום, על כן עברו לפעמים שנים עד שאמא שבנה יצא לעולם הגדול ללמוד תורה, זכתה ממנו לידיעה או דרישת שלום, ולמרות געגועי האם אחרי בנה היו האמהות שמחות שבניהן לומדים תורה בניכר. אמו של ר' שבתי לא ידעה כי בנה נמצא בעיר וילנא, שם נשא לאשה את בתו של אחד מנכבדי העיר, והיה סמוך על שולחן חותנו ולמד תורה. אחר כך התפרסם בעולם התורני הודות לחיבורו על השולחן ערוך "שפתי כהן - שך".

כאשר הגיעו כנופיות חמלניצקי לעיירה והחלו לרצוח את היהודים ולהעלות בתיהם באש, הצליחה אחותו של הש"ך למלט את נפשה ולברוח מהעיר כל עוד נפשה בה. היא הצטרפה אל קבוצה של קבצנים נודדים שהלכו מעיר לעיר ומכפר לכפר וחזרו על פתחי נדיבים. זמן רב סובבה להקת הקבצנים בעיירות הקטנות, עד שסוף סוף הגיעה לוויילנה המעטירה. כנוהג הימים ההם היה גם בוויילנה הקדש אכסניה ששימשה לעניים וקבצנים נודדים, לאכסניה זו הגיעו הקבצנים ואחותו של הש"ך בתוכם. גבאי ההקדש פרנסו את העניים והשתדלו למצוא עבודה לאלה מהם אשר רצו להרוויח את לחמם ביגיע כפיהם, אולם רוב הקבצנים העדיפו להמשיך לחזור על הפתחים כפי שהיו למודים, לא כן אחותו של הש"ך, היא לא הצטרפה אל הקבצנים בדרכם לבקש נדבות, אשתו של הגבאי שענייה היו פקוחות על העניים, הבחינה מיד כי נערה זו אינה שייכת אל הקבצנים, מתווי פניה העדינים היא שיערה כי הנערה באה ממשפחה טובה ומיוחסת, גם מאופן דיבורה והתנהגותה ניכר היה בי אין זו קבצנית ככל הקבצניות. אשת הגבאי ששוחחה לפעמים עם הנערה נוכחה כי היא פיקחית ויש לה מדות נעלות, היא החלה לשדל אותה להישאר בוויילנה ולהפסיק ללכת עם הקבצנים, למה לך לנדוד בחבורת קבצנים? הפצירה בה האישה הטובה, הישארי כאן ואני אמצא לך מקום שם תוכלי להרוויח את לחמך בכבוד, ולשכוח הנוראות שעברו עליך, אמרה לה אשת הגבאי.

הנערה שמעה בקול הגבאית כאשר חבורת הקבצנים לקחה את צרורותיה ויצאה את ווילנה לא הלכה אתם. הגבאית התקשרה עם אחדות מבעלות הבית החשובות של העיר וחיפשה מקום מתאים ליתומה הענייה, כעבור כמה ימים הצליחה במשימתה והנערה נתקבלה לאחד הבתים העשירים שבווילנה בתור עוזרת. בעלת הבית הכירה חיש מהר בסגולות הנערה הענייה שנקלעה אליה. יום אחד אמרה לה ראי נא ראי בתי היקרה, לי יש די עוזרות וטבחיות, לך יעדתי מלאכה אחרת לגמרי, אולם התנאי הוא כי עליך למלא את התפקיד בדיוק נמרץ. הענין הוא בזה כי חתני הוא היקר באדם, אברך הלומד כל לילה עד השעות המאוחרות. כאשר הוא מסיים את לימודו כבר ישנים כל בני הבית ואין מי שיגיש לו את ארוחת הערב שלו, זה יהיה איפוא התפקיד שלך, עליך יהיה לשבת מאחורי הדלת ולהאזין, ברגע שתשמעי כי הוא סיים ללמוד, תגישי לו את ארוחת הערב. הנערה הסכימה וקיבלה על עצמה את העבודה. היא ניגשה בערב הראשון אל מאחורי חדרו של הלומד והאזינה ללימודו, הש"ך שהוא היה חתנה של בעלת הבית נוהג היה ללמוד בקול רם, וכשמוע הנערה את הקול עמדה תחתיה מוקסמת. היא חשבה כי קול אביה המנוח היא שומעת, אולם הלא אבא נפטר לפני שנים רבות, כיצד יתכן הדבר? לילה לילה היא עמדה מאחורי הדלת כאילו כפאה שד, בשמעה את הלימוד המוכר כל כך היא נזכרה בשנים עברו, במשפחתה רבת היחס ובבית החם שהיה לה, ליבה נתכווץ מצער עת השוותה את מצבה הנוכחי, יתומה ענייה בלי קרוב וגואל בבית זר בקרב אנשים זרים, היא לא יכלה לעצור בעד שטף דמעותיה והתייפחה חרש, כי פחדה שישמעו אותה. אולם אסור היה לה לעזוב את מקומה שמאחורי הדלת, אולם האברך שלמד בפנים שמע פתאום את המשרתת בוכה, והוא פתח את הדלת לראות מה קרה? הנערה נבהלה עד מאוד אולם הוא הרגיע אותה וביקשה לספר לו מה מעיק על לבה? הוא שאל אותה לשמה ושם משפחתה, והיא סיפרה לו כי היא באה משפחה מיוחסת, אביה היה רב גדול, שמו היה רבי מאיר עליו השלום, בעקבות הנגישות של חמלניצקי היא ברחה מביתה ונשארה בודדה ללא מודע ומכר, עתה בשמעה את קול לימודו נזכרה באביה שנוהג היה ללמוד בטון מתוק עצוב כזה, ולא יכלה להתאפק מלבכות.

בהיותה נתונה בסיפור המעשה לא הבחינה הנערה כי האברך החוויר כסיד ואך בקושי עמד על רגליו מרוב התרגשות, הש"ך הכיר מיד כי העומדת לפניו אחותו היא, אולם התאמץ לא לגלות כל סימנים מהתרגשותו הגדולה, הוא ניחם אותה והשתדל להרגיעה וחזר ללימודו.

צַיִשׁ וְנִמְשָׁל

התקשרות לצדיק

יש החושבים, למה יש לנסוע אל הצדיק, לשמוע מפיו דברי מוסר ולהידבק בו? הרי יש כמה וכמה ספרי מוסר ועוד ספרים קדושים, המעוררים את לבו של האדם לתשובה ולמעשים טובים, אלמד בהם כראוי ואדבק בהם וירווח לי, ברם לא זו הדרך.

אפשר להמשיך את הדבר לכפרי אחד, שהיה נצרך מאוד לבוא אל המלך ולבקש ממנו דבר נחוץ בשבילו, אולם כידוע אין המלך סובל ריבוי דברים, כי אין זמנו פנוי לשמוע הרבה דיבורים ועניינים ארוכים, והוא אוהב את הקיצור, וקיצור דברים מועט שיחזיק את המרובה. ומנין לו לכפרי פשוט זה את מעלת קיצור הדברים? מה עשה הכפרי, הלך אצל אחד מהשרים הקרובים למלך, אשר הבין בדרך דיבורו של הכפרי הפשוט, וגם ידע כיצד יש לדבר עם המלך, והציע הכפרי לפניו את מבוקשו בלשונו הוא, והשר הביא את הדברים לפני המלך בראוי וכנכון, והכפרי קיבל את מבוקשו.

כן הדבר בענייננו, איזה יהודי לא ירצה להידבק במלכו של עולם, שכולנו זקוקים לעזרתו בכל רגע. אולם לאו כל אדם יכול לגשת אל המלך פנימה, כי צריכים לדעת מה לדבר, וכיצד, ולא כל אדם ראוי לכגון דא. על כן שולח לנו הקב"ה את צדיקי הדור, כדי שנידבק בהם ונביא לפניהם את אשר על לבבנו, ואת משאלותינו בפני הצדיקים, היינו שרי המלך, ויכולים אנו לדבר בשפתנו הפשוטה, והם מבינים אותנו, ויודעים גם כיצד לבוא לפני הקב"ה מלכו של עולם, ולהביא מאתנו ית' את התשועה למבקש.

בשם הבעש"ט הקדוש זיע"א

למחרת ביקש הש"ך את אשתו לומר לאמה בשמו, כי הוא מבקש לשחרר את הנערה מעבודתה, בקשתו היא, כי תואיל נא החותנת להחזיק את הנערה מהיום כאילו היתה בתה, לדאוג לה לבגדים טובים ובכלל להתנהג כלפיה כאל בת המשפחה. הוא עוד הוסיף שיש לו סיבה כבדת משקל לבקשתו זו. החותנת העריכה את חתנה עד מאוד וכל בקשה שלו היתה אצלה יקר וקדוש, היא עשתה איפוא מה שנתבקשה לעשות, היתומה שוב לא היתה כמשרתת אלא כבת, היא גילתה כשרונות נעלים בניהול הבית וכל הענינים, ולא עבר זמן רב עד שחותנת הש"ך מסרה לידיה את כל המפתחות.

חדשים אחדים לאחר מכן חלתה חותנתו של הש"ך וכעבור כמה ימים הלכה לעולמה. עוד לא עברו השלושים והשדכנים החלו להתדפק על דלתו של האלמן, הוא היה אדם צעיר עדיין ועשיר, ואין פלא שהציעו לו שידוכים רבים. הוא פנה אל חתנו להתייעץ אתו בדבר ההצעות, אולם הש"ך הציע לו לחכות שנה תמימה שנת האבל לפני שיחשוב על נישואין מחדש. כאשר עברה השנה חידשו השדכנים את לחצם והביאו הצעות מצויינות, משפחות עשירות ומיוחסות וכו'. וכו'. שוב בא האלמן אל חתנו לשאול בעצתו, הש"ך אמר לו אם בקולי תשמע, לא תסתכל לא בכסף ולא ביחוס אלא תתחתן עם היתומה הנמצאת אתנו בבית, היא נערה טובה עדינה ויראת שמים, אם תקבל עצתי אני אהיה אי"ה השובבין שלך, ואחרי החופה אגלה לך מי הנערה הזאת. האלמן הסכים לדברי חתנו וזמן קצר לאחר מכן העמידו את החופה.

עתה הגיע הזמן לגלות את זהותה של הכלה, לתמהונם ולשמחתם של כל הנוכחים הצהיר הש"ך באוזני המסובים כי הכלה היא אחותו היקרה, אותה לא ראה זמן רב. כמתנת נישואין הוא בירך את הזוג הצעיר שהשם יתן להם בן שיאיר את שמי העולם היהודי. כעבור תקופה אכן נתקיימה ברכת הש"ך, ואת הרך הנולד למזל טוב קראו בשם מאיר על שם סבו אבי הש"ך. הילד גדל והיה ללמדן גדול שכל העולם פנו אליו בשאלות הלכתיות, בזמן מאוחר יותר פרסם את השאלות ותשובות בספר בשם "פנים מאירות" ספר זה הביא אור תורה להרבה בתים יהודיים.

צ'ין אדם לחברו

סליחה באמת ובתמים

ברכת לוילנא ישב הגה"ק רבי ישראל סלנטר זיע"א (יומא דהילולא כ"ה שבט), בלי מלווים ובלבוש פשוט, כמנהגו. הקרון היה קרון המיועד למעשנים, ורבי ישראל הצית לעצמו סיגריה. אדם צעיר שישב לצדו גער בו בגסות, וטען כי אינו סובל את ריח העישון. מיהר רבי ישראל להתנצל בפניו וכיבה את הסיגריה. לא חלפו מספר דקות ושוב נשמעו רטינותיו של אותו אדם: "הזקן הזה פותח את החלון וקור חודר לעצמותינו, קשה לשבת כאן". רבי ישראל לא כעס, רק ענה לו בנחת: "לא אני פתחתי את החלון, אך אם הקור מפריע לך, מייד אסגור אותו".

כשירדו בתחנה בוילנא, המתין קהל רב שבא להקביל את פני הגאון רבי ישראל סלנטר. ניגש אותו נוסע אל אחד מן המתקדלים ושאלו לפשר ההתקדלות. תמה האיש: "וכי אין אתה יודע כי רבנו מסלנט בא לעיר?" האברך נבהל ונרעד. מצפונו החל נוקפו על התנהגותו חסרת הדרך ארץ כלפי הזקן. נחרד מן המחשבה איך העז להשפיל את אחד מגדולי הדור. למחרת הלך לאכסנייתו של רבי ישראל כדי להתנצל על מעשיו. רבי ישראל קידם את פניו בלבביות, הושיב אותו והתעניין האם כבר נח מעמל הדרך, הלה נדהם מקבלת הפנים ופרץ בבכי, תוך כדי בכיו ביקש סליחה ומחילה. רבי ישראל סלנטר הפציר בו שלא יבכה, כי חלילה אין לו בלבו אף שמץ של טינה כלפיו, "אין אדם

עומד על דבר אלא אם כן נכשל בו", אמר לו רבי ישראל, בטרם נפרדו, התעניין רבי ישראל למעשיו של אותו אדם בוילנא, והבין כי הגיע כדי להשיג "סמיכה" לקבלת היתר שחיטה. הבטיח לו רבי ישראל שיעזור לו וימליץ עליו אצל חתנו, שהוא מראשי הרבנים בעיר. ואכן, חתנו קיבל אותו בנפש חפצה, אך כאשר החל לבחון אותו בהלכות שחיטה, מצא שאינו ראוי לכך. גם במצב זה מצא רבי ישראל את המילים שירכבו את הביוון. הוא אמר לו שיבוא בשנית בעוד כמה ימים ויבחן שוב, כי וודאי עייף הוא עדיין מן הדרך. אלא שהלה לא שב, לא התעצל רבי ישראל והלך אליו בעצמו, האיש סיפר בנימה של ייאוש, שנפקחו עיניו להבין כי אינו מתאים לתפקיד. ריחם עליו רבי ישראל, והצמיד לו שוחט בעל ידע שישנן איתו את כל הדינים ואף ידאג לכלכלתו במשך שהותו בעיר. לבסוף הוסמך אותו צעיר כשוחט, ולא הרפה רבי ישראל עד אשר מצא בעבורו קהילה שבדיוק באותה עת היה דרוש לה שוחט בקי.

שאלו את רבי ישראל, מדוע יצא מגדרו לסייע לו. השיב להם: "כאשר בא אלי אותו אדם לבקש את סליחתי, סלחתי לו באמת ובתמים. אך היות שאני רק בשר ודם, חששתי שמא נשאר בלבי שמץ של הקפדה כלפיו. לכן, השתדלתי לעורר את רחמי ולעזור לו בכל דרך. כך ניקיתי את לבי מכל חשש של שנאה ושל הקפדה".

הילולא דצדקיא

שבת קודש כ"ה שבט
הרה"צ רבי שבתי (אבי המגיד מאקונוץ - תקכ"א)
הגה"ק רבי ישראל מסלנט ב"ר זאב וואלף (תרמ"ג)
יום ראשון כ"ז שבט
רבי דוד ב"ר שמואל הלוי (הט"ז - תכ"ז)
הגה"ק רבי שאול בראך ב"ר אלעזר (גאב"ד קאשוי - ת"ש)
יום שני כ"ז שבט
רבי אלכסנדר סנדר ב"ר אפרים זלמן שור (תבואות שור - תצ"ז)
הרה"ק רבי עמנואל ב"ר ישעי' מפשדבורו (תרכ"ד)
יום שלישי כ"ח שבט
הרה"ק רבי מנחם נחום מרחמיסטריווקא ב"ר יוחנן (תרצ"ו)
יום רביעי כ"ט שבט
הרה"ק רבי ישכר בעריש מדאלינא ב"ר יצחק אייזיק מוידויטשוב (תרמ"ו)
הרה"ק רבי חנניא יו"ט ליפא ב"ר יקותיאל יהודה (קדושת יו"ט - תרס"ד)
יום חמישי ל' שבט
הגאון רבי יצחק ירוחם דיסקין ב"ר משה יהושע יהודה לייב (אב"ד בריסק - תרפ"ה)
הגאון רבי נתן צבי פינקל ב"ר משה (הסבא מסלבורקא - תרפ"ז)
הגאון רבי ירוחם פישל פערלא ב"ר אריה צבי (תרצ"ד)
יום שישי א' אדר
רבינו אברהם בן מאיר (אבן עזרא - ד"א - תתקנ"ד)
הגה"ק רבי שבתי ב"ר מאיר הכהן (ש"ך - תכ"ג)
הרה"ק רבי יצחק אייזיק ב"ר צבי מכפר ספרין (אבי העט"צ - תקס"ט)
הרה"ק רבי ברוך מגארליץ ב"ר חיים (תרס"ו)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצווה הלכות

מאת הרה"ג נמליאל הכהן רבטובין שליט"א
מח"ס "גם אני אדון" ו"מפרסם יוסף הדר"ם" על המעשים.

לימוד מקרא בלילה (ג')

א) יש שהתירו ללמוד מקרא בלילה גם במוצאי שבת עד אחרי מלוה מלכה ("זכור לאברהם", חלק ג' מערכת ל')

ב) בליל ראש חודש יש להימנע מלומר מקרא בלילה. (שו"ת "רב פעלים" ח"ב סימן ב.)

ג) יש שהתירו אמירת תהילים בציבור בלילה אף לפני חצות. ("אשל אברהם" מבוטשאטש, או"ח סימן רל"ח)

ד) לילדים קטנים מותר לומר פסוקי תנ"ך בלילה. (שו"ת "לבושי מרדכי" תנינא (או"ח סימן קפ"ו)

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות רשת חנויות

גל פז

מברכים חודש אדר
המולד יום חמישי
שעה 3:09 אחוה"צ 3 חלקים
ראש חודש יום חמישי וששי